

ди, а силою свого інтелекту, аргументів і переконливого слова [4]. Спілкування зі студентами-науковцями потребує від викладача певних навичок і вмінь, а саме: вміння слухати та говорити, давати пораду, впливати на вихованців особистим науковим досвідом, управляти науковою діяльністю студентів, активізувати їхню думку, мислення в процесі наукової діяльності, допомагати аналізувати факти, приймати рішення тощо. На нашу думку, обов'язковою умовою успішної наукової роботи є також добровільне бажання і власна ініціатива студентів. При цьому ефективність наукової діяльності студента полягає не в отриманні дипломів та грамот (хоча необхідно погодитись, що призові місця як суспільне визнання досягнень студента позитивно впливають на підвищення самооцінки та самоствердження особистості), а у формуванні колосального, безцінного інтелектуального потенціалу, здатного забезпечити високу конкурентоспроможність молодого спеціаліста, збагатити життя різноманітними емоційними вражень.

У сучасних умовах управління роботою молодого науковця є головною метою розвитку медичної науки в майбутньому. Водночас є низка проблем, серед яких:

1. Удосконалення механізму зацікавленості професорсько-викладацького складу науковою роботою зі студентською молоддю.

2. Підвищення мотивації наукової діяльності та створення умов у виші для реалізації творчого потенціалу студентів.

3. Вибір основних критеріїв і показників ефективності управління науковою роботою студентів в умовах модернізації освіти.

4. Надання роботодавцями ширших можливостей майбутнього успішного працевлаштування студентам-учасникам науково-дослідницької роботи.

Отже, слід зазначити, що комплекс управлінських рішень щодо наукової роботи студентів має не тільки забезпечувати керування і якість наукового дослідження, а й створити передумови для подальшого саморозвитку й адаптації початківця в науці до стрімкого розвитку сучасних наукових знань. У процесі входження в науку молода людина має здобути належний рівень компетентності та збагатитися значущими моральними цінностями, створити власний науковий ідеал, усвідомити сенс подальшого буття. Європейський вибір, який зробила Україна, потребує реорганізації нашої освітньої системи зі збереженням кращих традицій вітчизняних наукових шкіл.

Список використаної літератури

1. Давиденко Н.В. Доцільність тренінгових технологій у галузевому вищому навчальному закладі / Н.В. Давиденко, І.О. Петухова // Проблеми гуманізації навчання та виховання у вищому закладі освіти : матеріали третіх Ірпінських міжнар. наук.-пед. чит. – Ірпінь : Національна академія ДПС України, 2005. – С. 445.
2. Кондрашова Л. Проблеми вищої школи у світлі національної доктрини розвитку освіти України / Л. Кондрашова // Вища освіта України. – 2003. – № 1. – С. 53–55.
3. Матолич У.Д. Формування науково-дослідної роботи студентів в умовах входження України в Європейський освітній простір на основі Болонської конвенції / У.Д. Матолич, В.В. Федько, Л.Є. Лаповець // Медична освіта. – 2013. – № 3. – С. 64–66.
4. Чуйко О. В. Психологічна підготовка викладачів до діяльності в умовах інноваційної освіти / О. В. Чуйко // Проблеми гуманізації навчання та виховання у вищому закладі освіти : матеріали третіх Ірпінських міжнар. наук.-пед. чит. – Ірпінь : Національна академія ДПС України, 2005. – С. 493.
5. Шуліпенко І. Болонський процес і національна вища медична освіта / І. Шуліпенко // Інформаційний вісник АН ВШ України. – 2005. – № 2. – С. 12–25.

ІНФОРМАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ В УПРАВЛІННІ НАВЧАЛЬНИМ ПРОЦЕСОМ

Руденко Л.А., Голованова І.А.

ВДНЗУ «Українська медична стоматологічна академія»

Обґрунтовується думка, що єдиний інформаційний освітній портал вищих медичних навчальних закладів України дозволить автоматизувати систему управління вищою медичною освітою і забезпечити перехід ВМНЗ на нові технології управління вищою медичною освітою в рамках загальнодержавного освітнього простору.

Ключові слова: управління вищою медичною освітою, автоматизація, єдиний інформаційний простір.

Реформування освітньої галузі в Україні зумовило необхідність модернізації системи державного управління освітою, спрямування її на забезпечення і всебічне поліпшення якості освіти, впровадження технологій систематичного оцінювання та прогнозування розвитку системи освіти, тобто системи моніторингу якості освіти, освітніх послуг і формування ефективних механізмів державно – громадського управління освітою. Світовий досвід організації управління вищої освіти в різних країнах завдяки новим інформаційним технологіям може бути проаналізовано, порівняно та систематизовано з метою впровадження найкращих ідей у розробку ефективної вітчизняної освіти та зробити органічним її входження в єдину європейську освітню систему, що декларована Болонськими угодами [4].

Національна доктрина розвитку освіти України у XXI ст., прописана державною програмою „Освіта” (Україна XXI століття) [1], основними положеннями Конституції України, законами України „Про освіту” [2] та іншими державними нормативними документами, що стосуються розвитку і реформування освіти

тньої галузі [3,4,5,6,7,8], спрямовує діяльність керівників і пошук нових, відкритих і демократичних моделей управління освітою, які мають затверджуватися як державно – громадські та орієнтувати освітні процеси на постійний розвиток. При цьому важливо передбачити органічне поєднання засобів державного впливу з громадським управлінням, що розширює управлінські можливості громадської думки.

Основні завдання діяльності вищого навчального закладу в організації управління навчальним процесом такі:

- забезпечення навчального процесу кваліфікованими кадрами, які мають глибокі теоретичні знання та практичний досвід з освітніх напрямів підготовки фахівців відповідних освітньо-кваліфікаційних рівнів;
- методичне забезпечення навчального процесу, яке дозволяє проводити навчання відповідно до встановлених цілей підготовки;
- інформаційне забезпечення викладачів і студентів, достатнє для вирішення завдань, визначених змістом методичного забезпечення;
- створення сприятливих умов для вільного і повноцінного доступу студентів та викладачів до ресурсів інформаційного забезпечення;
- управління процесом навчання професорсько-викладацького колективу;
- контроль результатів процесу навчання шляхом розробки та використання системи перевірки знань, умінь і навичок, які були отримані при вивченні затверджених предметних галузей.

Для успішного вирішення цих завдань у Національній доктрині розвитку освіти одним з основних напрямів є запровадження освітніх інновацій, інформаційних технологій, здійснення комп'ютеризації навчальних закладів та забезпечення ефективної підготовки і підвищення кваліфікації науково-педагогічних працівників.

Сучасна освіта з кожним днем вимагає все більш активного використання інформаційних і комунікаційних технологій в управлінській, навчально-виховній, фінансовій діяльності ВНЗ. Основним критерієм ефективності використання нових інформаційних технологій у навчальному закладі є вже не наявність певної кількості комп'ютерів, а створення єдиного інформаційного освітнього простору.

Розробка сучасної автоматизованої інформаційно-аналітичної системи управління ВНЗ має сприяти підвищенню якості освіти, оновляти її зміст і форми організації навчально-виховного процесу. Для підвищення інформаційної забезпеченості й ефективної модернізації освіти у ВНЗ необхідно створити єдиний інформаційний портал освіти вищих медичних навчальних закладів України, провідною метою якого слід вважати автоматизацію системи управління вищою медичною освітою і забезпечення переходу ВНЗ на нові технології управління, обліку та звітності, здатність забезпечити підвищення ефективності діяльності органів управління вищою медичною освітою в рамках єдиного освітнього простору держави. Модель функціонування єдиного інформаційного порталу освіти вищих медичних навчальних закладів базується на координуванні зовнішніх та внутрішніх зв'язків, які забезпечуються через директивні нормативно-правові документи МОЗ України та функціональними підрозділами ВНЗ, якими обробляється і виконується надана інформація. Реалізація моделі функціонування єдиного інформаційного порталу освіти вищих медичних навчальних закладів у ВНЗ охоплює будову технологічної та інформаційно-комунікаційної інфраструктури; автоматизацію процесів управління освітою; інформаційну освітнього процесу; забезпечення процесу інформатизації. Створення єдиної галузевої освітньої мережі дозволить підвищити ефективність управління; створити нове інформаційно-технологічне середовище для інформаційної підтримки просвітницької діяльності науково-педагогічних працівників та студентів; підвищити ефективність взаємодії науково-педагогічних працівників та студентів ВНЗ із задоволенням їхніх інформаційних потреб при здійсненні науково-педагогічної діяльності та навчання; забезпечити доступну координацію в мережі Інтернет для студентів, абітурієнтів, батьків, науково-педагогічних кадрів.

Загальні вимоги, які слід урахувати в розробці єдиної інформаційної галузевої освітньої мережі, – це інтегрованість, адаптованість, управління, масштабність.

1. Інтегрованість. Система має надавати можливість зберігання та обробки інформації по всіх функціональних процесах управління вищою медичною освітою в єдиному інформаційному просторі. Крім того, необхідно забезпечити ефективну взаємодію між ВНЗ різних регіонів.

2. Адаптованість. Як управління освіти ВНЗ, так і кожен з аналогічних закладів, мають у своєму виробничому циклі функціональні процеси, характерні тільки для даної конкретної установи. Ці процеси в різних ВНЗ мають тенденцію до зміни в часі. Тому для галузевої інформаційної системи гостро стоїть питання про налагодження функціональності системи для кожної конкретної установи й про засоби розробки й супроводу самостійних рішень (проектів), що реалізують окремі процеси у ВНЗ. Ці засоби мають обов'язково підтримувати технологію переносу нових рішень з однієї бази даних у іншу, що забезпечить можливість тиражування рішень і нарощування функціональності системи без зупинки її експлуатації. Крім того, система має допускати використання достатнього широкого спектра встаткування як у серверній її частині, так і в клієнтській. Система має функціонувати в різних мережних середовищах (Internet/Intranet) і при цьому забезпечувати високий ступінь захисту своїх даних від несанкціонованого доступу.

3. Управління. Характерною рисою системи вищої медичної освіти є наявність достатньо чіткої вертикалі керування. Крім того, ВМНЗ досить тісно взаємодіють між собою з методичних, організаційних та інших питань. Усе це також пов'язане з проблемою низькоякісних каналів зв'язку. Тому платформа розробки має забезпечувати: передачу даних (документів, звітів, класифікаторів) між вузлами системи в режимах ON LINE і OFF LINE; реєстрацію знову отриманих документів на вузлі – одержувачі; ведення протоколів руху документів між вузлами системи й підтримку прав доступу до них; автоматичну й напівавтоматичну публікацію інформації відповідно до затвердженого переліку й регламенту.

4. Масштабність. Це стандартна вимога, що гарантує збереження вкладених у розробку та розвиток системи засобів. У цьому випадку стоїть завдання автоматизації цілої низки закладів однієї галузі, тому всі запропоновані програмні й апаратні рішення повинні мати високий ступінь масштабованості в усіх вимірах, зокрема за кількістю користувачів, обсягом збережених даних, інтенсивністю обміну даними, швидкості обробки даних, способами забезпечення доступу і т.д. Галузева інформаційна система має ефективно функціонувати як у рамках одного ВМНЗ, так і в рамках усієї галузі.

Основою єдиного інформаційного порталу має бути інформація, що циркулює в системі вищої медичної освіти України. Пріоритетною метою створення єдиного інформаційного порталу є забезпечення інформаційної підтримки формування, контролю й реалізації державної політики в сфері освіти області.

Така багаторівнева систем управління створює умови для саморозвитку, самоаналізу, самовдосконалення учасників навчального процесу на кожному рівні, можливість планувати й організувати злагоджену діяльність у всіх підрозділах, вимірювати й оцінювати ефективність процесу, спрямовувати його на подальший розвиток. Зв'язки між елементами системи управління мають інтеграційний характер.

Список використаної літератури

1. Закон України «Про освіту» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1060-12>.
2. Закон України «Про вищу освіту» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2984-14>.
3. Указ Президента України від 17.02.2004 р. № 199/2004 «Про заходи щодо вдосконалення системи вищої освіти України» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/199/2004>.
4. Наказ МОН України від 30.12.2005 р. № 774 «Про впровадження кредитно-модульної системи організації навчального процесу» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.mon.gov.ua/>.
5. Галузевий стандарт вищої медичної освіти освітньо-кваліфікаційна характеристика (ОКХ) та освітньо-професійна програма (ОПП), затверджені наказом МОН України від 16.04.2003 р. № 239 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.mon.gov.ua/>.
6. Закон України «Про Основні засади розвитку інформаційного суспільства в Україні на 2007-2015 роки» (від 9 січня 2007 року № 537-V) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/537-16>.
7. Указ Президента України № 926/2010 від 29.09.2010 «Про заходи щодо забезпечення пріоритетного розвитку освіти в Україні» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.nau.ua/?uid=1196.1.17>.
8. Лист МОН молодьспорту України №1/9-800 від 26.10.2011 «Про досвід зі створення регіональних систем управління освітою» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://mk-kor.at.ua/index/normativna_baza_informatika/0-24.

ГУМАНІТАРНІ АСПЕКТИ УПРАВЛІНСЬКОГО ПРОЦЕСУ У ВИЩОМУ НАВЧАЛЬНОМУ ЗАКЛАДІ

Салій А.В.

ВДНЗУ «Українська медична стоматологічна академія»

Досліджено навчальний процес як складне і багатогранне явище, що потребує постійної уваги і контролю. Розглянуто один із найважливіших чинників навчального процесу – спрямування на споживача освітніх послуг, його потреби й інтереси.

Ключові слова: освіта, навчальний процес, моніторинг якості освіти.

Сучасна освіта з кожним днем вимагає все більш активного використання інформаційних і комунікаційних технологій в управлінській, навчально-виховній, фінансовій діяльності вищого навчального закладу. Реформування освітньої галузі в Україні зумовило необхідність модернізації системи державного управління освітою, спрямування її на забезпечення і всебічне поліпшення якості освіти, впровадження технологій систематичного оцінювання та прогнозування розвитку системи освіти, тобто системи моніторингу якості освіти й освітніх послуг, та формування ефективних механізмів як державного, так і громадського управління освітою.

Національна доктрина розвитку освіти України у XXI ст. спрямовує діяльність керівників навчальних закладів на пошук нових, відкритих і демократичних моделей управління освітою, які мають утверджуватися як державно – громадські та орієнтувати освітні процеси на постійний розвиток. При цьому важливо передбачити органічне поєднання засобів державного впливу з громадським управлінням, що розширює управлінські можливості громадської думки.

Ми не маємо сьогодні якоїсь сталої думки щодо визначення та кваліфікації такого поняття як «моніторинг якості освіти». Фактично це новий напрям моніторингових досліджень. На жаль, педагогічна спільнота ще не усвідомлює до кінця необхідності організації моніторингу як засобу ефективного